

Mat

Chapter 13

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας, ἐκάθητο
Ing -dinten dinten punika, miyos -Sang Yésus saking- griya, lenggah
[G1722](#) [G3588](#) [G2250](#) [G1565](#) [G1831](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G3614](#) [G2521](#)

παρὰ τὴν θάλασσαν.
ing-pinggiring -seganten seganten.
[G3844](#) [G3588](#) [G2281](#)

Ing dina iku Gusti Yesus miyos saka ing omah mau lan banjur lenggah ing pinggir sagara.

2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε
Lan nglempak dhateng Panjenenganipun tiyang-kathah kathah, ngantos
[G2532](#) [G4863](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3793](#) [G4183](#) [G5620](#)

αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
Panjenenganipun dhateng prau minggah lenggah, lan sedaya -tiyang tiyang-kathah
[G0846](#) [G1519](#) [G4143](#) [G1684](#) [G2521](#) [G2532](#) [G3956](#) [G3588](#) [G3793](#)

ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.
wonten-ing -pesisir pesisir jumeneng.
[G1909](#) [G3588](#) [G0123](#) [G2476](#)

Tumuli ana wong akeh padha gumrudug sowan lan ngrubung Panjenengane, mulane Gusti banjur minggah ing prau lan lenggah ing kono, dene wong akeh mau padha ngadeg ana ing gegisik.

3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων, Ἰδοῦ,
Lan ngendika dhateng-tiyang-punika kathah mawi pasemon, ngendika, Mirsanana,
[G2532](#) [G2980](#) [G0846](#) [G4183](#) [G1722](#) [G3850](#) [G3004](#) [G3708](#)

ἐξηῆθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
miyos -tiyang-ingkang nyebar kanggé- nyebar.
[G1831](#) [G3588](#) [G4687](#) [G3588](#) [G4687](#)

Banjur padha dipangandikani prakara pirang-pirang kanthi pasemon, dhawuhe: "Ana juru nyebar wiji metu arep nyebar wiji.

4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσεν
Lan nalika -piyambakipun nyebar piyambakipun, sawetawis satemené dhawah
[G2532](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4687](#) [G0846](#) [G3739](#) [G3303](#) [G4098](#)

παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά.
ing-pinggiring -margi margi, lan rawuh -peksi peksi nedha punika.
[G3844](#) [G3588](#) [G3598](#) [G2532](#) [G2064](#) [G3588](#) [G4071](#) [G2719](#) [G0846](#)

Sajrone nyebar iku ana kang tumiba ing pinggir dalan, banjur ana manuk kang padha teka, nucuki.

5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν
Sanèsipun ugi dhawah wonten-ing -rapan séla, ingkang mboten gadhah siti
[G0243](#) [G1161](#) [G4098](#) [G1909](#) [G3588](#) [G4075](#) [G3699](#) [G3756](#) [G2192](#) [G1093](#)

πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς;
kathah, lan énggal thukul, amargi -punika mboten gadhah jero siti;
[G4183](#) [G2532](#) [G2112](#) [G1816](#) [G1223](#) [G3588](#) [G3361](#) [G2192](#) [G0899](#) [G1093](#)

Ana kang tumiba ing padhasan, kang ora akeh lemahe. Wiji mau enggal thukul, amarga lemahe tipis.

- 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
srengéngé nanging mlethèk, gosong, lan amargi –punika mboten gadhah
[G2246](#) [G1161](#) [G0393](#) [G2739](#) [G2532](#) [G1223](#) [G3588](#) [G3361](#) [G2192](#)
- ρίζαν, ἐξηράνθη.
oyod, garing.
[G4491](#) [G3583](#)

Nanging bareng srengenge wis saya dhuwur, banjur alum, wekasan dadi garing, sabab ora ana oyode.

- 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι,
Sanèsipun ugi dhawah wonten-ing –eri eri, lan thukul –eri eri,
[G0243](#) [G1161](#) [G4098](#) [G1909](#) [G3588](#) [G0173](#) [G2532](#) [G0305](#) [G3588](#) [G0173](#)
- καὶ ἔπνιξαν αὐτά.
lan nyekek punika.
[G2532](#) [G4155](#) [G0846](#)

Ana maneh kang tumiba ing eren. Bareng eri-erine saya gedhe, wijine kalindhih temahan mati.

- 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου
Sanèsipun ugi dhawah wonten-ing –siti siti –ingkang saé, lan maringi
[G0243](#) [G1161](#) [G4098](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#) [G3588](#) [G2570](#) [G2532](#) [G1325](#)
- καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ
woh, ingkang satemené satus, ingkang ugi sawidak, ingkang ugi
[G2590](#) [G3739](#) [G3303](#) [G1540](#) [G3739](#) [G1161](#) [G1835](#) [G3739](#) [G1161](#)
- τριάκοντα.
tigang-puluh.
[G5144](#)

Lan ana maneh kang tumiba ing lemah becik; iku banjur metu wohe, ana kang tikel satus, ana kang tikel sawidak lan ana kang tikel telung puluh.

- 9 ὁ ἔχων ὄψα, ἀκουέτω.
Tiyang-ingkang gadhah kuping, mirengna.
[G3588](#) [G2192](#) [G3775](#) [G0191](#)

Sapa kang duwe kuping ngrungokna.”

- 10 Καὶ προσελθόντες, οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ, Διὰ
Lan sowan, –para murid matur dhateng–Panjenenganipun, Kenging–menapa
[G2532](#) [G4334](#) [G3588](#) [G3101](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1223](#)
- τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς?
menapa mawi pasemon ngendika dhateng–tiyang–punika?
[G5101](#) [G1722](#) [G3850](#) [G2980](#) [G0846](#)

Para sakabate tumuli padha ngadhep lan matur: “Punapa sababipun, dene anggen Paduka ngandika dhateng tiyang-tiyang punika kok mawi pasemon?”

- 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν <αὐτοῖς>, ὅτι
 -Panjenenganipun nanging mangsuli, ngendika dhateng-tiyang-punika, amargi
[G3588](#) [G1161](#) [G0611](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3754](#)
- Ἰμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
 Panjenengan-sedaya sampun-kaparingan mangertos -wadi wadi saking- Kraton
[G4771](#) [G1325](#) [G1097](#) [G3588](#) [G3466](#) [G3588](#) [G0932](#)
- τῶν οὐρανῶν, ἐκεῖνοις δὲ οὐ δέδοται.
 -Swarga Swarga, tiyang-punika nanging mboten kaparingan.
[G3588](#) [G3772](#) [G1565](#) [G1161](#) [G3756](#) [G1325](#)

| Paring wangsulane Gusti Yesus: “Kowe padha kaparingan kamurahan diparengake nyumurupi wadi-wadining Kraton Swarga, nanging wong-wong iku padha ora kaparingan.

- 12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται;
 Sinten amargi gadhah, badhé-kaparingan dhateng-piyambakipun, lan linangkung;
[G3748](#) [G1063](#) [G2192](#) [G1325](#) [G0846](#) [G2532](#) [G4052](#)
- ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’
 sinten nanging mboten gadhah, ugi ingkang dipungadhahi badhé-kapundhut saking
[G3748](#) [G1161](#) [G3756](#) [G2192](#) [G2532](#) [G3739](#) [G2192](#) [G0142](#) [G0575](#)
- αὐτοῦ.
 piyambakipun.
[G0846](#)

| Amarga sapa kang duwe, iku bakal kaparingan, malah nganti luber, nanging sing sapa ora duwe, apa bae kang kaduwe, bakal dipundhut.

- 13 διὰ τοῦτο, ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι
 Pramila runika, mawi pasemon dhateng-tiyang-punika Kawula-ngendika, amargi
[G1223](#) [G3778](#) [G1722](#) [G3850](#) [G0846](#) [G2980](#) [G3754](#)
- βλέποντες, οὐ βλέπουσιν; καὶ ἀκούοντες, οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ
 mirsani, mboten sumerep; lan mireng, mboten mireng, lan-mboten
[G0991](#) [G3756](#) [G0991](#) [G2532](#) [G0191](#) [G3756](#) [G0191](#) [G3761](#)
- συνίουσιν.
 mangretos.
[G4920](#)

| Iya iku sababe anggonku calathu marang wong-wong iku kanthi pasemon, awit sanadyan mripate padha ndeleng, nanging ora weruh, lan sanadyan padha krungu, nanging padha ora ngreti.

- 14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἰησοῦ,
 Lan kalampahan ing-tiyang-punika -pamedhar-wahyu pamedhar-wahyu Yésaya,
[G2532](#) [G0378](#) [G0846](#) [G3588](#) [G4394](#) [G2268](#)
- ἡ λέγουσα, Ἄκοῦ ἄκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε; καὶ
 -ingkang ngendika, Mawi-pamireng badhé-mireng, lan mboten badhé mangretos; lan
[G3588](#) [G3004](#) [G0189](#) [G0191](#) [G2532](#) [G3756](#) [G3361](#) [G4920](#) [G2532](#)
- βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε,
 mirsani badhé-mirsani, lan mboten badhé sumerep,
[G0991](#) [G0991](#) [G2532](#) [G3756](#) [G3361](#) [G3708](#)

| Mulane wong-wong iku kang padha dadi kanyataan pamecane Nabi Yesaya, surasane: Sira bakal krungu lan krungu, nanging ora mangreti, sira bakal ndeleng lan ndeleng, nanging ora sumurup.

- 15 ἔπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν
 dados-kandel amargi -manah manah saking- umat punika, lan mawi- kuping
[G3975](#) [G1063](#) [G3588](#) [G2588](#) [G3588](#) [G2992](#) [G3778](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3775](#)
- βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν; μή
 awrat mireng, lan -mripat mripat tiyang-punika merem; supados-mboten
[G0917](#) [G0191](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3788](#) [G0846](#) [G2576](#) [G3361](#)
- ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν, καὶ τῇ
 nalika sumerep mawi- mripat, lan mawi- kuping mireng, lan mawi-
[G4219](#) [G3708](#) [G3588](#) [G3788](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3775](#) [G0191](#) [G2532](#) [G3588](#)
- καρδίᾳ συνῶσιν, καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.
 manah mangretos, lan mratobat, lan Kawula-nyarasaken tiyang-punika.
[G2588](#) [G4920](#) [G2532](#) [G1994](#) [G2532](#) [G2390](#) [G0846](#)

Amarga atine bangsa iki dableg lan kupinge jampeng sarta mripate dieremake, supaya aja padha ndeleng kalawan mripate lan krungu kalawan kupinge sarta atune bisa mangreti banjur mratobat, temahan Sunwarasake.

- 16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσιν; καὶ
 Panjenengan-sedaya nanging begja -mripat mripat, amargi sumerep; lan
[G4771](#) [G1161](#) [G3107](#) [G3588](#) [G3788](#) [G3754](#) [G0991](#) [G2532](#)
- τὰ ὄτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούουσιν.
 -kuping kuping panjenengan-sedaya, amargi mireng.
[G3588](#) [G3775](#) [G4771](#) [G3754](#) [G0191](#)

Nanging rahayu mripatmu, jalaran bisa ndeleng lan kupingmu, amarga bisa krungu.

- 17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφήται
 Satemené amargi Kawula-matur dhateng-panjenengan-sedaya, bilih kathah nabi
[G0281](#) [G1063](#) [G3004](#) [G4771](#) [G3754](#) [G4183](#) [G4396](#)
- καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ
 lan tiyang-mursid kepengin sumerep ingkang panjenengan-sedaya-mirsani, lan
[G2532](#) [G1342](#) [G1937](#) [G3708](#) [G3739](#) [G0991](#) [G2532](#)
- οὐκ εἶδαν; καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
 mboten sumerep; lan mireng ingkang panjenengan-sedaya-mireng, lan mboten
[G3756](#) [G3708](#) [G2532](#) [G0191](#) [G3739](#) [G0191](#) [G2532](#) [G3756](#)
- ἤκουσαν.
 mireng.
[G0191](#)

Awit Aku pitutur satemene marang kowe: Akeh para nabi lan wong mursid kang padha kapengin ndeleng apa kang padha kokdeleng, nanging ora kalakon ndeleng, lan padha kapengin krungu apa kang kokrungu, nanging ora kalakon krungu.

- 18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεύραντος;
 Panjenengan-sedaya mila mirengna -pasemon pasemon saking- tiyang-nyebar:
[G4771](#) [G3767](#) [G0191](#) [G3588](#) [G3850](#) [G3588](#) [G4687](#)

Mulane rungokna maknane pasemon bab juru nyebar iku.

- 19 Παντός Saben-tiyang [G3956](#) ἀκούοντος ingkang-mireng [G0191](#) τὸν -pangandika [G3588](#) λόγον pangandika [G3056](#) τῆς saking- [G3588](#) βασιλείας Kraton [G0932](#) καὶ lan [G2532](#) μὴ mboten [G3361](#)
- συνιέντος, mangretos, [G4920](#) ἔρχεται rawuh [G2064](#) ὁ -si [G3588](#) πονηρὸς jahat [G4190](#) καὶ lan [G2532](#) ἀρπάζει nyolong [G0726](#) τὸ -ingkang [G3588](#) ἐσπαρμένον kasebar [G4687](#) ἐν wonten-ing [G1722](#)
- τῆ -manah [G3588](#) καρδία manah [G2588](#) αὐτοῦ. piyambakipun. [G0846](#) οὗτός Punika [G3778](#) ἐστὶν inggih [G1510](#) ὁ -ingkang [G3588](#) παρὰ ing-paringing [G3844](#) τὴν -margi [G3588](#) ὁδὸν margi [G3598](#)
- σπαρεῖς. kasebar. [G4687](#)

Manawa ana wong kang krungu pangandika bab Kratoning Swarga, mangka ora mangreti, banjur si pangawak dursila teka ngrebut apa kang kasebar ing atine; yaiku wiji kang kasebar ing pinggir dalan.

- 20 ὁ -Ingkang [G3588](#) δὲ nanging [G1161](#) ἐπὶ wonten-ing [G1909](#) τὰ -papan [G3588](#) πετρώδη séla [G4075](#) σπαρεῖς, kasebar, [G4687](#) οὗτός punika [G3778](#) ἐστὶν inggih [G1510](#) ὁ -ingkang [G3588](#)
- τὸν -pangandika [G3588](#) λόγον pangandika [G3056](#) ἀκούων, mireng, [G0191](#) καὶ lan [G2532](#) εὐθὺς énggal [G2112](#) μετὰ mawi [G3326](#) χαρᾶς kabingahan [G5479](#) λαμβάνων nampani [G2983](#) αὐτόν; punika; [G0846](#)

Dene wiji kang kasebar ing padhasan, yaiku wong kang ngrungokake pangandika sarta énggal-énggal nampani pangandika mau kanthi bungah,

- 21 οὐκ mboten [G3756](#) ἔχει gadhah [G2192](#) δὲ nanging [G1161](#) ῥίζαν oyod [G4491](#) ἐν wonten-ing [G1722](#) ἑαυτῶ, piyambakipun, [G1438](#) ἀλλὰ nanging [G0235](#) πρόσκαιρός sawetawis-wekdal [G4340](#)
- ἐστὶν; wonten; [G1510](#) γενομένης dados [G1096](#) δὲ nanging [G1161](#) θλίψεως kasangsaran [G2347](#) ἢ utawi [G2228](#) διωγμοῦ panganiaya [G1375](#) διὰ amargi [G1223](#) τὸν -pangandika [G3588](#)
- λόγον, pangandika, [G3056](#) εὐθὺς énggal [G2112](#) σκανδαλίζεται. kesandhung. [G4624](#)

nanging ora ana oyode ing batine, dadi ora antepan. Bareng tuwuh panyiya nyiya utawa panganiaya marga saka pangandika iku, wong mau banjur énggal murtad.

- 22 ὁ -Ingkang [G3588](#) δὲ nanging [G1161](#) εἰς dhateng [G1519](#) τὰς -eri [G3588](#) ἀκάνθας eri [G0173](#) σπαρεῖς, kasebar, [G4687](#) οὗτός punika [G3778](#) ἐστὶν inggih [G1510](#) ὁ -ingkang [G3588](#)
- τὸν -pangandika [G3588](#) λόγον pangandika [G3056](#) ἀκούων, mireng, [G0191](#) καὶ lan [G2532](#) ἡ -kuatosing [G3588](#) μέριμνα kuatosing [G3308](#) τοῦ saking- [G3588](#) αἰῶνος jaman [G0165](#) «τούτου» punika [G3778](#)
- καὶ lan [G2532](#) ἡ -godha [G3588](#) ἀπάτη godha [G0539](#) τοῦ saking- [G3588](#) πλούτου kasugihan [G4149](#) συμπνίγει nyekek [G4846](#) τὸν -pangandika [G3588](#) λόγον, pangandika, [G3056](#) καὶ lan [G2532](#)
- ἄκαρπος tanpa-woh [G0175](#) γίνεται. dados. [G1096](#)

Sabanjure kang kasebar ing eren, yaiku wong kang ngrungokake pangandika, banjur sumelanging donya lan daya pamblithuking kasugihan padha ngendhah pangandika mau, temahan ora metu wohe.

- 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ
 -Ingkang nanging wonten-ing -siti saé siti kasebar, punika inggih -ingkang
[G3588](#) [G1161](#) [G1909](#) [G3588](#) [G2570](#) [G1093](#) [G4687](#) [G3778](#) [G1510](#) [G3588](#)
- τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς; ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ
 -pangandika pangandika mireng lan mangretos; ingkang sayekti awoh, lan
[G3588](#) [G3056](#) [G0191](#) [G2532](#) [G4920](#) [G3739](#) [G1211](#) [G2592](#) [G2532](#)
- ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ
 ngasilaken ingkang satemené satus, ingkang ugi sawidak, ingkang ugi
[G4160](#) [G3739](#) [G3303](#) [G1540](#) [G3739](#) [G1161](#) [G1835](#) [G3739](#) [G1161](#)
- τριάκοντα.
 tigang-puluh.
[G5144](#)

Nanging kang kasebar ing lemah becik iya iku wong kang ngrungokake pangandika lan mangreti, mulane iya banjur metu wohe, ana sing tikel satus, ana sing tikel sawidak, ana sing tikel telung puluh.”

- 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὡμοιωθή ἡ
 Sanès pasemon nyariosaken dhateng-tiyang-punika, ngendika, Kasami -Kraton
[G0243](#) [G3850](#) [G3908](#) [G0846](#) [G3004](#) [G3666](#) [G3588](#)
- βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἀνθρώπων σπεύραντι καλὸν σπέρμα ἐν
 Kraton -Swarga Swarga, tiyang ingkang-nyebar saé wiji wonten-ing
[G0932](#) [G3588](#) [G3772](#) [G0444](#) [G4687](#) [G2570](#) [G4690](#) [G1722](#)
- τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ;
 -pategalan pategalan piyambakipun;
[G3588](#) [G0068](#) [G0846](#)

Ana maneh pasemon, kang digelarake marang wong-wong mau, pangandikane: “Kratoning Swarga iku umpamane kaya wong kang nyebar wiji becik ing pategalane.

- 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ
 nalika nanging -tiyang saré -tiyang tiyang, rawuh piyambakipun -mengsah
[G1722](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2518](#) [G3588](#) [G0444](#) [G2064](#) [G0846](#) [G3588](#)
- ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ
 megsah lan nyebar suket-ala wonten-ing-tengah tengah saking- gandum, lan
[G2190](#) [G2532](#) [G4687](#) [G2215](#) [G0303](#) [G3319](#) [G3588](#) [G4621](#) [G2532](#)
- ἀπῆλθεν.
 késah.
[G0565](#)

Nanging nalika wong-wong padha turu kabeh, satrone teka nyebar wiji alang-alang ing tengahe gandum banjur lunga.

- 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε
 Nalika nanging thukul -tetanduran tetanduran, lan woh ngasilaken, lajeng
[G3753](#) [G1161](#) [G0985](#) [G3588](#) [G5528](#) [G2532](#) [G2590](#) [G4160](#) [G5119](#)
- ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
 katingal ugi -suket-ala suket-ala.
[G5316](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2215](#)

Bareng gandume thukul lan wiwit metu wewulene, alang-alange iya kathon.

27	προσελθόντες, Sowan, G4334	δὲ nanging G1161	οἱ -para G3588	δοῦλοι abdi G1401	τοῦ saking- G3588	οἰκοδεσπότου juragan-griya G3617	εἶπον matur G3004	
	αὐτῶ, dhateng-piyambakipun, G0846		Κύριε, Gusti, G2962	οὐχὶ menapa-mboten G3780	καλὸν saé G2570	σπέρμα wiji G4690	ἔσπειρας panjenengan-nyebar G4687	
	ἐν wonten-ing G1722	τῷ -pategalan G3588	σῷ panjenengan G4674	ἀγρῷ? pategalan? G0068	πόθεν Saking-pundi G4159	οὖν mila G3767	ἔχει gadhadh G2192	ζιζάνια? suket-ala? G2215

Batur-bature sing duwe pategalan padha marani lurahe lan matur: Bandara, punapa sanes wiji sae ingkang panjenengan sebar ing pategilan panjenengan? Saking pundi kambengan punika?

28	ὁ -Piyambakipun G3588	δὲ nanging G1161	ἔφη ngendika G5346	αὐτοῖς, dhateng-tiyang-punika, G0846	Ἐχθρός, Mengsah, G2190	ἄνθρωπος tiyang G0444	τοῦτο punika G3778
	ἐποίησεν. nglampahi. G4160	οἱ -Para G3588	δὲ nanging G1161	δοῦλοι abdi G1401	αὐτῶ, dhateng-piyambakipun, G0846	λέγουσιν matur G3004	
	Θέλεις Menapa-panjenengan-kersa G2309		οὖν mila G3767	ἀπελθόντες, késah, G0565	συλλέξωμεν nglempakaken G4816	αὐτά? punika? G0846	

Wangsulane lurahe: Iku panggawene satru. Batur-bature matur maneh: Punapa panjenengan ngersakaken, supados kula sami mbedholi kambengan punika?

29	ὁ -Piyambakipun G3588	δέ nanging G1161	φησιν, ngendika, G5346	Οὔ; Mboten; G3756	μή supados-mboten G3361	ποτε nalika G4219	συλλέγοντες nglempakaken G4816
	τὰ -suket-ala G3588	ζιζάνια, suket-ala, G2215	ἐκριζώσητε nyabut-oyod G1610	ἅμα sareng G0260	αὐτοῖς kaliyan-punika G0846	τὸν -gandum G3588	σῖτον. gandum. G4621

Nanging wangsulane: Aja, sabab anggonmu padha mbedholi alang-alang iku, bisa uga ngatutake gandume.

30	ἄφετε Kèndela G0863	συναυξάνεσθαι thukul-sareng G4885	ἀμφοτέρα kalih-kalihipun G0297	ἕως ngantos G2193	τοῦ -wekdal G3588	θερισμοῦ; panèn; G2326	καὶ lan G2532	ἐν ing G1722	καιρῷ wekdal G2540
	τοῦ -panèn G3588	θερισμοῦ panèn G2326	ἐρῷ Kawula-badhé-ngendika G2046	τοῖς dhateng- G3588	θερισταῖς, tiyang-panèn, G2327	Συλλέξατε Klempakna G4816	πρῶτον rumiyin G4412		
	τὰ -suket-ala G3588	ζιζάνια, suket-ala, G2215	καὶ lan G2532	δήσατε talènana G1210	αὐτὰ punika G0846	εἰς dados G1519	δέσμας berkas G1197	πρὸς kanggé G4314	τὸ -ngobong G3588
	κατακαῦσαι ngobong G2618	αὐτά; punika; G0846	τὸν -gandum G3588	δὲ nanging G1161	σῖτον, gandum, G4621	συναγάγετε klempakna G4863	εἰς dhateng G1519	τὴν -lumbung G3588	
	ἀποθήκην lumbung G0596	μου. Kawula. G1473							

Cikben padha thukul bebarengan nganti mangsane panen. Ing wektu iku aku bakal tutur marang sing padha derep: Klumpukna dhisik alang-alange lan bentelana, banjur obongen, sawise iku gandume klumpukna ing lumbungku.”

31	ἄλλην Sanès G0243	παραβολὴν pasemon G3850	παρέθηκεν nyariosaken G3908	αὐτοῖς, dhateng-tiyang-punika, G0846	λέγων, ngendika, G3004	Ὅμοία Sami G3664	ἐστὶν punika G1510	ἢ -Kraton G3588	
	βασιλεία Kraton G0932	τῶν -Swarga G3588	οὐρανῶν Swarga G3772	κόκκῳ wiji G2848	σινάπεως, sesawi, G4615	ὄν ingkang G3739	λαβῶν, mendhet, G2983	ἄνθρωπος tiyang G0444	ἔσπειρεν nyebar G4687
	ἐν wonten-ing G1722	τῷ -pategalan G3588	ἀγρῷ pategalan G0068	αὐτοῦ; piyambakipun; G0846					

Ana maneh pasemon kang digelarake marang wong-wong mau, pangandikane: "Kratoning Swarga iku upamane kaya wiji sawi kang kajupuk lan kasebar dening wong ana ing pategalane.

32	ὁ ingkang G3739	μικρότερον paling-alit G3398	μέν satemené G3303	ἐστὶν punika G1510	πάντων saking-sadaya G3956	τῶν -wiji G3588	σπερμάτων; wiji; G4690	ὅταν nalika G3752	δὲ nanging G1161	
	αὐξηθῆ, thukul, G0837	μεῖζον langkung-ageng G3173	τῶν saking- G3588	λαχάνων janganan G3001	ἐστὶν, punika, G1510	καὶ lan G2532	γίνεται dados G1096	δένδρον, wit, G1186	ὥστε ngantos G5620	
	ἐλθεῖν rawuh G2064	τὰ -peksi G3588	πετεινὰ peksi G4071	τοῦ saking- G3588	οὐρανοῦ langit G3772	καὶ lan G2532	κατασκηνοῦν nyusuh G2681	ἐν wonten-ing G1722	τοῖς -pang G3588	κλάδοις pang G2798
	αὐτοῦ. punika. G0846									

Padha-padha wiji, wiji sawi iku pancen cilik dhewe, nanging yen wis thukul, gedhene ngluwihi janganan liya-liyane, malah banjur dadi wit-witan, nganti manuk-manuk ing awang-awang padha saba mrono lan nusuk ing pang-pange."

33	ἄλλην Sanès G0243	παραβολὴν pasemon G3850	ἐλάλησεν ngendika G2980	αὐτοῖς: dhateng-tiyang-punika: G0846	Ὅμοία Sami G3664	ἐστὶν punika G1510	ἢ -Kraton G3588	βασιλεία Kraton G0932	
	τῶν -Swarga G3588	οὐρανῶν Swarga G3772	ζύμη, ragi, G2219	ἦν ingkang G3739	λαβοῦσα, mendhet, G2983	γυνῆ tiyang-èstri G1135	ἐνέκρουσεν nyampur G1470	εἰς dhateng G1519	ἀλεύρου glepung G0224
	σάτα takaran G4568	τρία, tiga, G5140	ἕως ngantos G2193	οὔ ingkang G3739	ἐζυμώθη dados-ragi G2220	ὅλον. sedaya. G3650			

Pasemon iki uga didhawuhake marang wong-wong mau: "Kratoning Swarga iku upamane kaya ragi kang kajupuk ing wong wadon, kacarubake ing glepung trigu telung taker nganti kemrasukan kabeh."

34	Ταῦτα Sedayang-punika G3778	πάντα sedaya G3956	ἐλάλησεν ngendika G2980	ὁ -Sang G3588	Ἰησοῦς Yésus G2424	ἐν mawi G1722	παραβολαῖς pasemon G3850	τοῖς dhateng- G3588
	ὄχλοις, tiyang-kathah, G3793	καὶ lan G2532	χωρὶς tanpa G5565	παραβολῆς pasemon G3850	οὐδὲν mboten G3762	ἐλάλει ngendika G2980	αὐτοῖς; dhateng-tiyang-punika; G0846	

Sakehe prakara iku mau kabeh didhawuhake dening Gusti Yesus marang wong akeh kanthi pasemon lan ora ana kang dipangandikakake kang ora dhapur pasemon,

35	ὅπως supados G3704	πληρωθῆ kalampahan G4137	τὸ -ingkang G3588	ῥηθὲν dipunngendikakaken G2046	διὰ lumantar G1223	τοῦ -nabi G3588	προφήτου, nabi, G4396
	λέγοντος, rangandika, G3004	Ἄνοιξω Badhé-Kawula-bikak G0455	ἐν mawi G1722	παραβολαῖς pasemon G3850	τὸ -tutuk G3588	στόμα tutuk G4750	μου; Kawula; G1473
	ἐρεύξομαι badhé-Kawula-ngandharaken G2044		κεκρυμμένα ingkang-kadelikaken G2928	ἀπὸ saking G0575	καταβολῆς wiwitan G2602		[κόσμου]. jagat. G2889

supaya keyektenana kang kapangandikakake dening nabi mangkene: "Ingsun bakal ngangapake tutukingSun lan mangandikakake pasemon. Ingsun bakal ngucapake prakara kang kineker wiwit dumadining jagad."

36	Τότε Lajeng G5119	ἀφείξ nilar G0863	τούς -tiyang-kathah G3588	ὄχλους, tiyang-kathah, G3793	ἦλθεν lumebet G2064	εἰς dhateng G1519	τὴν -griya G3588	οἰκίαν. Καὶ griya. Lan G3614 G2532
	προσηλθὼν sowan G4334	αὐτῷ dhateng-Panjenenganipun G0846	οἱ -para G3588	μαθηταὶ murid G3101	αὐτοῦ, Panjenenganipun, G0846		λέγοντες, ngendika, G3004	
	Διασάφησον Terangna G1285	ἡμῶν dhateng-kawula-sedaya G1473	τὴν -pasemon G3588	παραβολὴν pasemon G3850	τῶν bab- G3588	ζιζανίων suket-ala G2215	τοῦ saking- G3588	
	ἀγροῦ. pategalan. G0068							

Gusti Yesus banjur nilar wong akeh mau sarta banjur kondur. Para sakabate tumuli padha ngadhep lan matur: "Kawula mugl saml kaparingana katrangan bab pasemon kambengan ing satengahing gandum punika."

37	ὁ -Panjenenganipun G3588	δὲ nanging G1161	ἀποκριθεὶς mangsulil G0611	εἶπεν, ngendika, G3004	Ὁ -Inggang G3588	σπεῖρων nyebar G4687	τὸ -wiji G3588	καλὸν saé G2570
	σπέρμα wiji G4690	ἐστὶν punika G1510	ὁ -Putra G3588	Υἱὸς Putra G5207	τοῦ saking- G3588	ἀνθρώπου; manungsa; G0444		

Gusti Yesus banjur maringi wangsulan, pangandikane: "Wong kang nyebar wiji becik iku Putraning Manungsa."

38	ὁ -pategalan G3588	δὲ nanging G1161	ἀγρός pategalan G0068	ἐστὶν punika G1510	ὁ -jagat G3588	κόσμος; jagat; G2889	τὸ -wiji G3588	δὲ nanging G1161	καλὸν saé G2570	σπέρμα, wiji, G4690
	οὗτοί punika G3778	εἰσὶν inggih-punika G1510	οἱ -para G3588	υἱοὶ putra G5207	τῆς saking- G3588	βασιλείας; Kraton; G0932	τὰ -suket-ala G3588	δὲ nanging G1161	ζιζανία suket-ala G2215	
	εἰσὶν inggih-punika G1510	οἱ -para G3588	υἱοὶ putra G5207	τοῦ saking- G3588	πονηροῦ; si-jahat; G4190					

Pategalan iku jagad. Wiji kang becik iku para putraning Kraton lang alang-alange iku para anake si pangawak dursila.

39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπεῖρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος;
 -mengsah nanging mengsah -ingkang nyebar punika inggih-punika -si iblis;
[G3588](#) [G1161](#) [G2190](#) [G3588](#) [G4687](#) [G0846](#) [G1510](#) [G3588](#) [G1228](#)

ὁ δὲ θερῖσμός σουτέλεια αἰῶνός ἐστὶν, οἱ δὲ θερῖσταὶ
 -panèn nanging panèn pungkasaning jaman punika, -para nanging tiyang-panèn
[G3588](#) [G1161](#) [G2326](#) [G4930](#) [G0165](#) [G1510](#) [G3588](#) [G1161](#) [G2327](#)

ἄγγελοί εἰσιν.
 malaékat punika.
[G0032](#) [G1510](#)

| Satru kang nyebar wiji alang-alang iku Iblis. Wektu panen iku wekasaning jaman lan kang padha derep iku malaekat.

40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως
 Kados mila kapundhut -suket-ala suket-ala, lan ing-latu kaobong, mekaten
[G5618](#) [G3767](#) [G4816](#) [G3588](#) [G2215](#) [G2532](#) [G4442](#) [G2618](#) [G3779](#)

ἔσται ἐν τῇ σουτελείᾳ τοῦ αἰῶνος.
 badhé-dados ing -pungkasaning pungkasaning saking- jaman.
[G1510](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4930](#) [G3588](#) [G0165](#)

| Kang iku kayadene alang-alang banjur kaklumpukake lan kaobong ing geni, mangkono uga ing wekasaning jaman,

41 ἀποστελεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ
 Badhé-ngutus -Putra Putra saking- manungsa -para malaékat Panjenenganipun, lan
[G0649](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#) [G3588](#) [G0032](#) [G0846](#) [G2532](#)

συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ
 badhé-nglempakaken saking -Kraton Kraton Panjenenganipun sedaya -sandhungan
[G4816](#) [G1537](#) [G3588](#) [G0932](#) [G0846](#) [G3956](#) [G3588](#)

σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
 sandhungan lan -tiyang-ingkang nglampahi -dosa dosa,
[G4625](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4160](#) [G3588](#) [G0458](#)

| Putraning Manungsa bakal ngutus para malaekate kadhawuhan nglumpukake samubarang kabeh kang dadi sandhungan lan sakabehing wong kang nglakoni duraka ana ing Kratone,

42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός;
 lan badhé-nguncalaken tiyang-punika dhateng -pawon pawon saking- latu;
[G2532](#) [G0906](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2575](#) [G3588](#) [G4442](#)

ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
 ing-ngriku badhé-wonten -tangis tangis lan -kereking kereking -untu untu.
[G1563](#) [G1510](#) [G3588](#) [G2805](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1030](#) [G3588](#) [G3599](#)

| padha kacemplungake ing pawon murub; ing kono kang bakal tinemu panangis lan keroting untu.

43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν
 Lajeng -para tiyang-mursid badhé-sumunar kados -srengéngé srengéngé wonten-ing
[G5119](#) [G3588](#) [G1342](#) [G1584](#) [G5613](#) [G3588](#) [G2246](#) [G1722](#)

τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὄψα,
 -Kraton Kraton saking- Rama tiyang-punika. Tiyang-ingkang gadhah kuping,
[G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G3962](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2192](#) [G3775](#)

ἀκουέτω.
 mirengna.
[G0191](#)

Ing nalika iku para wong sampurna bakal padha mancorong kaya srengenge ana ing Kratone Ramane. Wong kang duwe kuping, ngrungokna.”

- 44 Ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῶ κεκρυμμένῳ
 Sami punika –Kraton Kraton –Swarga Swarga raja-brana ingkang-kadelikaken
[G3664](#) [G1510](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G3772](#) [G2344](#) [G2928](#)
- ἐν τῷ ἀγρῷ, ὄν, εὐρῶν, ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ
 wonten-ing –pategalan pategalan, ingkang, manggihi, tiyang ndhelikaken, lan
[G1722](#) [G3588](#) [G0068](#) [G3739](#) [G2147](#) [G0444](#) [G2928](#) [G2532](#)
- ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πωλεῖ «πάντα» ὅσα
 saking –kabingahan kabingahan piyambakipun késah, lan sade sedaya ingkang
[G0575](#) [G3588](#) [G5479](#) [G0846](#) [G5217](#) [G2532](#) [G4453](#) [G3956](#) [G3745](#)
- ἔχει, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
 dipungadhahi, lan tumbas –pategalan pategalan punika.
[G2192](#) [G2532](#) [G0059](#) [G3588](#) [G0068](#) [G1565](#)

“Kratoning Swarga iku umpamane kaya raja-brana kang kapendhem ing pategalan, kang katemu dening wong banjur dipendhem maneh. Marga saka bungahe, dheweke banjur lunga ngedoli barang darbeke kabeh, petegalan mau tumuli dituku.

- 45 Πάλιν ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, «ἄνθρώπῳ», ἐμπόρῳ,
 Malih sami punika –Kraton Kraton –Swarga Swarga, tiyang, sudagar,
[G3825](#) [G3664](#) [G1510](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G3772](#) [G0444](#) [G1713](#)
- ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας;
 ingkang-madosi saé mutiara;
[G2212](#) [G2570](#) [G3135](#)

Mangkono maneh Kratoning Swarga iku umpanane kayadene wong dagang kang golek mutyara kang adi.

- 46 εὐρῶν δὲ ἓνα πολῦτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν, πέπρακεν πάντα
 manggihi nanging satunggal langkung-aji mutiara, késah, sade sedaya
[G2147](#) [G1161](#) [G1520](#) [G4186](#) [G3135](#) [G0565](#) [G4097](#) [G3956](#)
- ὅσα εἶχεν, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.
 ingkang dipungadhahi, lan tumbas punika.
[G3745](#) [G2192](#) [G2532](#) [G0059](#) [G0846](#)

Bareng wis oleh mutyara kang banget ajine, banjur lunga ngedoli barang darbeke kabeh, mutyara mau nuli dituku.”

- 47 Πάλιν ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη, βληθείση
 Malih sami punika –Kraton Kraton –Swarga Swarga jaring, kauncalaken
[G3825](#) [G3664](#) [G1510](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G3772](#) [G4522](#) [G0906](#)
- εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση;
 dhateng –seganten seganten, lan saking saben jinis nglempakaken;
[G1519](#) [G3588](#) [G2281](#) [G2532](#) [G1537](#) [G3956](#) [G1085](#) [G4863](#)

“Karodene maneh Kratoning Swarga iku upamane kaya krakad kang ditbakake ing sagara, banjur ngumpulake iwak warna-warna.

- 48 ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ
 ingkang, nalika kebak, narik-minggah dhateng –pesisir pesisir, lan
[G3739](#) [G3753](#) [G4137](#) [G0307](#) [G1909](#) [G3588](#) [G0123](#) [G2532](#)
- καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ
 lenggah, nglempakaken –ingkang saé dhateng wadhah, –ingkang nanging bosok
[G2523](#) [G4816](#) [G3588](#) [G2570](#) [G1519](#) [G0030](#) [G3588](#) [G1161](#) [G4550](#)
- ἔξω ἔβαλον.
 jawi mbucal.
[G1854](#) [G0906](#)

Bareng wis kebak banjur digered mentas menyang ing gegisik, wonge tumuli padha linggih milih iwak-iwak kang becik sarta diwadhahi, dene iwak kang ora becik dibuwang.

- 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος: ἐξελεύσονται
 Mekaten badhé-dados ing –pungkasaning pungkasaning saking- jaman: badhé-miyos
[G3779](#) [G1510](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4930](#) [G3588](#) [G0165](#) [G1831](#)
- οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν
 –para malaékat, lan badhé-misahaken –tiyang jahat saking tengah saking-
[G3588](#) [G0032](#) [G2532](#) [G0873](#) [G3588](#) [G4190](#) [G1537](#) [G3319](#) [G3588](#)
- δικαίων,
 tiyang-mursid,
[G1342](#)

Iya kaya mangkono kaanane besuk ing wekasaning jaman. Malaekat-malaekat bakal padha teka misahake para wong kang ala saka tengahe para wong mursid,

- 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός.
 lan badhé-nguncalaken tiyang-punika dhateng –pawon pawon saking- latu.
[G2532](#) [G0906](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2575](#) [G3588](#) [G4442](#)
- ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
 Ing-ngriku badhé-wonten –tangis tangis lan –kereking kereking –untu untu.
[G1563](#) [G1510](#) [G3588](#) [G2805](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1030](#) [G3588](#) [G3599](#)

padha kacemplungake ing pawon murub; ing kono kang tinemu panangis lan keroting untu.

- 51 Συνήκατε ταῦτα πάντα? λέγουσιν
 Panjenengan-sedaya-mangretos punika sedaya? Tiyang-punika-matur
[G4920](#) [G3778](#) [G3956](#) [G3004](#)
- αὐτῶ, Naί,
 dhateng-Panjenenganipun, Inggih,
[G0846](#) [G3483](#)

Kowe apa padha mangreti iku mau kabeh?” Atur wangsulane para sakabat: “Inggih, Gusti.”

52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο, πᾶς
 -Panjenenganipun nanging ngendika dhateng-tiyang-punika, Pramila punika, saben
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1223](#) [G3778](#) [G3956](#)

γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῆ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ,
 ahli-Kitab dados-murid bab- Kraton -Swarga Swarga sami punika tiyang,
[G1122](#) [G3100](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G3772](#) [G3664](#) [G1510](#) [G0444](#)

οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ
 juragan-griya, ingkang ngedalaken saking -raja-brana raja-brana piyambakipun énggal
[G3617](#) [G3748](#) [G1544](#) [G1537](#) [G3588](#) [G2344](#) [G0846](#) [G2537](#)

καὶ παλαιά.
 lan lawas.
[G2532](#) [G3820](#)

| Gusti Yesus banjur ngandika: "Mulane saben ahli Toret kang nampani piwulang bab Kratoning Swarga iku upamane kaya wong kang duwe omah, kang metokake barang anyar lan barang lawas saka ing pasimpene."

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
 Lan kalampahan, nalika rampung -Sang Yésus -pasemon pasemon punika,
[G2532](#) [G1096](#) [G3753](#) [G5055](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G3850](#) [G3778](#)

μετῆρεν ἐκεῖθεν;
 késah saking-ngriku;
[G3332](#) [G1564](#)

| Sawise rampung anggone paring pasemon-pasemon mau, Gusti Yesus banjur tindak saka ing kono.

54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς
 lan rawuh dhateng -nagari nagari Panjenenganipun, mulang tiyang-punika
[G2532](#) [G2064](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3968](#) [G0846](#) [G1321](#) [G0846](#)

ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
 wonten-ing -sinagogé sinagogé tiyang-punika, ngantos gumun tiyang-punika lan
[G1722](#) [G3588](#) [G4864](#) [G0846](#) [G5620](#) [G1605](#) [G0846](#) [G2532](#)

λέγειν, Πόθεν τοῦτω ἢ σοφία αὕτη καὶ αἱ
 ngendika, Saking-pundi tiyang-puniki -kawicaksanan kawicaksanan punika lan -kasekten
[G3004](#) [G4159](#) [G3778](#) [G3588](#) [G4678](#) [G3778](#) [G2532](#) [G3588](#)

δυνάμεις?
 kasekten?
[G1411](#)

| Sarawuhe ing kutha asale, wong-wong ing kono padha diparingi piwulang ana ing papan pangibadahe. Wong-wong mau padha kaeraman, pangucap: "Wong iku olehe kawicaksanan lan panguwasa nindakake mukjijat saka ing ngendi?"

55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος? υἱός οὐχ
 Menapa-sanès puniki inggih-punika -putra saking- undhagi? putra Menapa-sanès
[G3756](#) [G3778](#) [G1510](#) [G3588](#) [G3588](#) [G5045](#) [G5207](#) [G3756](#)

ἢ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ? καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
 -ibu ibu piyambakipun dipunsebat Maryam? Lan -para sadhèrèk-jaler piyambakipun
[G3588](#) [G3384](#) [G0846](#) [G3004](#) [G3137](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0080](#) [G0846](#)

Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας?
 Yakobus lan Yusuf lan Simon lan Yudas?
[G2385](#) [G2532](#) [G2501](#) [G2532](#) [G4613](#) [G2532](#) [G2455](#)

| Apa iku dudu anake tukang kayu? Embokne jenenge rak Maryam, lan sadulure Yakobus, Yusuf, Simon lan Yudas?

56	καὶ	αἱ	ἀδελφαὶ	αὐτοῦ	οὐχὶ	πᾶσαι	πρὸς
	Lan	-para	sadhèrèk-èstri	riyambakipun	menapa-sanès	sedaya	wonten-ing-antawis
	G2532	G3588	G0079	G0846	G3780	G3956	G4314
	ἡμᾶς	εἰσιν?	πόθεν	οὖν	τούτῳ	ταῦτα	πάντα?
	kawula-sedaya	wonten?	Saking-pundi	mila	tiyang-puniki	punika	sedaya?
	G1473	G1510	G4159	G3767	G3778	G3778	G3956

| Lan sadulur-sadulure wadon rak padha ana ing kene kabeh? Dadi olehe iku kabeh saka ing ngendi?"

57	καὶ	ἐσανδαλίζοντο	ἐν	αὐτῷ.	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν
	Lan	kesandhung	wonten-ing	Panjenenganipun.	-Sang	nanging	Yésus	ngendika
	G2532	G4624	G1722	G0846	G3588	G1161	G2424	G3004
	αὐτοῖς,	Οὐκ	ἔστιν	προφήτης	ἄτιμος,	εἰ	μὴ	
	dhateng-tiyang-punika,	Mboten-wonten	wonten	nabi	tanpa-kajen,	kejawi	mboten	
	G0846	G3756	G1510	G4396	G0820	G1487	G3361	
	ἐν	τῇ	πατρίδι,	καὶ	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ	αὐτοῦ.
	wonten-ing	-nagari	nagari,	lan	wonten-ing	-griya	griya	riyambakipun.
	G1722	G3588	G3968	G2532	G1722	G3588	G3614	G0846

| Wong-wong mau temahan padha kesandhung ing bab Panjenangane. Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau: "Kang jenenge nabi iku ana ing ngendi-endi kajen, kajaba ana ing papan asale lan ing omahe dhewe."

58	καὶ	οὐκ	ἐποίησεν	ἐκεῖ	δυνάμεις	πολλὰς,	διὰ	τὴν
	Lan	mboten	nglampahi	ing-ngriku	kasekten	kathah,	amargi	-mboten-pitados
	G2532	G3756	G4160	G1563	G1411	G4183	G1223	G3588
	ἀπιστίαν	αὐτῶν.						
	mboten-pitados	tiyang-punika.						
	G0570	G0846						

| Mulane Panjenangane ora nindakake mukjijat akeh ana ing kono, jalaran saka anggone padha ora pracaya iku.